

EDITORIAL

Llengua i mes llengua

El tema de la llengua –a la que els que manen segueixen sense posar-li nom– no para de donar maldecaps a polítics, academics-polítics i demes vividors de l'assunt.

Fa poc se feu publica l'acta del ple de la **Di-putacio Provincial de Castello**, celebrat el passat 24 d'octubre, en el que s'aprovava una mocio de **Compromís** sobre la "Consideración de las 'Normes de Castello' como base fundamental para la normalización del valenciano". ¡I nosatres que pensavem que això ja estava trasnoctat! Puix no, seguim pegant-li voltes al nano en unes bases ortogràfiques que, mal copiades de les **Normes Ortogràfiques** del català, elaborades per **Pompeu Fabra** i aprovades per l'**Institut d'Estudis Catalans** en 1913, ja conseqüen que l'Ajuntament de la ciutat de **La Plana** absurdament les declarara **BIC**.

Ara, i en eixa mocio, continuen volent imprimir-los un caracter de transcendència fins a l'adoració casi mística: que si foren 'fruit del consens social' –en realitat firmades en totes les reserves, i nomes perque eren provisionals, pels qui de veres representaven al valencianisme autèntic en l'època: **Lo Rat Penat** i **Fullana** (i deixant fora al **Centre de Cultura Valenciana**, que havia conseguit que el valencià s'ensenyara en l'**Universitat**); lo demes –els promotors– era pancatalanisme al que no l'interessava mes que l'autoritat del IEC–, que si son la 'base històrica oficial dels criteris de normativització de la llengua dels valencians' –de fet, la base no son eixes "normes", que no les següen ni els firmants, que continuaren usant les del IEC, sino esta entitat catalana, que seguix sent l'autoritat real darrere de la **AVLI**–. I, sino, atenguen a la valencianista que se despren del text: "La Diputació de Castelló (...) utilitzarà, com a mínim, el valencià, en totes les seves comunicacions i publicacions" ¡Els mengem "seves" i se riuen, i nosatres som els que plorem!

Per ultim, en el text parlen molt de la "llengua pròpia", pero en cap moment la nomenen com toca: **llengua valenciana**; igual, igual, que feren en les llandoses bases. Mooolt transcendental i historic un document que parla d'una llengua a la que ni tan sols goja posar-li nom.

De dita mocio nos quedem en part de la cita que atribueixen a **Ascensió Figueres** –la primera presidenta (militant del PP) de l'ent polític que es l'**AVLI**– que diu: "Vistes des del present, no hi ha dubte que les Normes de Castelló han complert adequadament el seu objectiu pel qual es van adoptar." I aci hem de donar-li tota la rao, perque l'objectiu era el de destruir la llengua valenciana i substituir-la per una atra; cosa que ella, i els seus, estan conseguint.

No nomes tenim esta aportació tan intere-

ssant d'una mocio que ixque avant en el recolzament del **Partit Popular** i un vot en contra de **Vox**. N'hi ha molt mes, perque els dies passats han segut molt productius en el tema llingüístic. La **Conselleria d'Educació** ha ultimat un document en els nous "Criteris llingüístics de l'Administració de la Generalitat", en l'objectiu de 'revalencianisar' el valencià. La *perogrullada* pot ser mes gran, pero no mes necia. Si els deixem son capaços d'humidificar l'aigua. ¿Pero no nos han dit sempre que estaven "revalencianisant" el valencià, que s'havia corromput per culpa del castellà? ¿Ara resulta que era al contrari i nos estaven enganyant? ¡Quín despago!

En tot el temps que estos duen en el poder –portem des del passat maig– no han fet res, **marejar la perduu**, com vulgarment se diu, o **fum de boja**, que tambe es expressió popular; teatralisació, parafernalia, rius de tinta en premsa, cares llargues o satisfetes depenent de qué, de cóm i quàn.

La veritat es que en eixe document lo que fan es dir i 'autorisar' lo que ya dien i estava autorisat (no cal mes que revisar el diccionari de l'**AVLI**), pero, per si cola i algun inocent encara es capaç d'engolir-se les seues patranyes, puix han "parit" un nou **l·listat de paraules tolerades**. Este nou document no ve a substituir al que catalanisava el valencià fins a fer-lo irrecorrible, aprovat i adoptat en l'època del conseller **Marzà** (el defensor dels països catalans), simplement vol complementar-lo per a que eixes paraules tolerades puguen ser usades en llibrets de festes, en algun escrit informal o en el llenguatge oral que use l'Administració i per tant que 'tot valga'. Això si, en les escoles catalana pur i dur sense mes llimitació que la consciència del mestre.

I no paren les notícies. La penultima, del PP de **Callosà d'Ensarrià**, que en els seus vots ha evitat l'oficialisació de les **Normes d'El Puig** (*Diari La Veu*, 26/10/2023). I per a finalisar, els diners, que es lo que els mou a tots: "La AVL tendrà un 6,1% más [de] presupuesto en 2024" (*La Vanguardia*, 30/10/2023); encara que si esperen moderar als "academics" en lo que per ad ells es una almoïna, ho tenen clar.

A molts d'eixe partit els falta, primer, creure en la llengua valenciana, segon, coneixer-la i tercer, i mes important, usar-la en qualsevol registre (informal o formal). Pero no ho faran, se troben mes comodis fent us del castella i donant llargues fins a la proxima cita electoral en la que tornaran a clamar allo de "¡Defendamos nuestros signos de identidad! ¡Que no nos catalanicen!" per a que la bona gent, desgraciadament, s'ho crega i acabe votant-los, que es lo unic que de veres els interessa.

LA CITA

Si als cults els estiguera confiat donar l'ale als idiomes, encara estariem parlant en llatí.

Alfonso Reyes

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **LLENGUA I MES LLENGUA**
- 2
• BIOGRAFIA: **NINO BRAVO, UN VALENCIÀ UNIVERSAL**
- 3
• JOCS TRADICIONALS (XCV): **CANÇONETES INFANTILS (II)**
• **LLISTAT: ACTIVITATS CULTURALS**
• **RESENYA BIBLIOGRAFICA: VALENCIA PIONERA EN ESPAÑA Y EN EL MUNDO. ÉPOCA ÀRABE Y RECONQUISTA CRISTIANA**
- 4
• **PASSATEMPS**
• **FAULA: L'EREMITA I EL BUSCADOR**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva,

l'encarregat de la redacció final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

Nino Bravo, un valencià universal

Parlar de **Luis Manuel Ferri Llopis, Nino, Nino Bravo**, és parlar d'un mít, d'un atleta de la veu; en la meua humil opinió, de la millor veu en espanyol de tots els temps.

En el pas dels anys me doní conte que els millors mestres que tinguí no foren els que més coneiximents atesoraven, sino que foren els que millor saberen transmetre el seu coneiximent.

En Nino me passa lo mateix, la seua manera de cantar fa que transmeta tant en la seua veu que el fa intemporal i universal, admirat en **Espanya** i en el món, ahir i hui; una veu que mai s'apagà ni s'apagarà, vist lo vist 50 anys més tart. Només aixina s'explica que els seus videoclip i actuacions continuen sent visionats en **YouTube** per millions de persones tant de temps despuix i que les opinions allí expressades siguen tan commovedores en acabant del pas dels anys sense tindre cap promoció mediàtica.

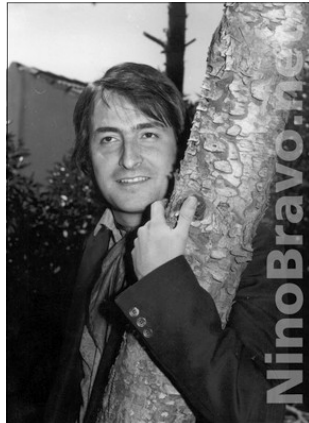
N'hi ha alguna cosa en Nino que és més difícil d'explicar, una cosa molt autèntica, pura i verdadera, que nos unix directament ad ell i ens continua fent vibrar.

Els confessaré que no fa molt de temps llegí una cita d'un geni, com fon **Nikola Tesla**, que podia donar-me una certa resposta ad este misteri. Dia Tesla: "Si vols conèixer els secrets de l'univers, pensa en tèrmens d'energia, freqüència i vibració."

En el cas de Nino, m'atreviria a dir: "Si vols conèixer els secrets d'un cantant universal, pensa en tèrmens d'energia, potència i vibració." Només aixina podria explicar el perquè nos arriba i nos ompli tant Nino Bravo.

BUST EN EL MONUMENT A NINO BRAVO. CARRER LLEIDA. VALENCIA CIUTAT

Nino no rebé mai cap classe de cant o tècnica vocal, estava dotat d'una veu natural i d'una tècnica prodigiosa; pero, a part, lo inimitable, la seua manera d'interpretar.

Si además som conscients de que el periodo en que va desenrollar la seua carrera artística davant del gran públic només durà tres anys i mig, l'intensitat del seu llegat artístic és gran, molt gran. Més de 14 millions de discs venuts a dia de hui.

Cert és que els millors compositors, lletristes i arreglistes se posaren a la seua disposició per a crear unes magnífiques can-

çons. Cançons al servici d'eixa veu tan versàtil i perfecta en la seua tècnica, i que per caprici del destí no varem poder apreciar fins a on haguera pogut arribar.

Igual que uns atres valencians universals com Sorolla, José Iturbi, Guastavino o Blasco Ibáñez, Nino Bravo complí el somi de creuar l'oceà i mostrar al públic de **Llatinoamèrica** el seu art damunt d'un escenari, i conquistà —paraula que pot no agradar ad algunes persones per les seues connotacions negatives, pero que no pertoqueu per a res en este context—, els cors dels qui tingueren el privilegi d'escoltar-lo en directe. Ací també ho feu.

Passejà el nom de **València** en orgull allà per a on anà i estigué, i precisament volgué que en València es pogueren donar les oportunitats que ell no tingué, creant una oficina de promoció artística, *Braní* —acrònim silàbic de les seues inicials artístiques, pero en orde invertit—, per a que qualsevol artista valencià poguera tindre l'ajuda i la promoció necessàries sense haver de passar per **Madrid** o **Barcelona**.

Enguany, per fi, se li ha concedit el títol de **Fill Adoptiu de València** i **2023** s'ha declarat **Any Nino Bravo**; pero, aixina i tot, crec que València continua estant en deute en el magnífic cantant. Un carrer dedicat més significatiu que l'actual, o una plaça o avinguda, una escultura de tamany real..., en definitiva, una major presència d'un país del qual molts, moltíssims, nos sentim enormement orgullosos.

Els recomane l'estupenda i esperada biografia autorisada per

la família, escrita per **Dario Ledesma**, *Nino Bravo, Voz y Corazón*, o els podcasts de **Radio València**, *Querido Nino. La historia revisada de una voz legendaria*, locutats i dirigits per **Arturo Blay** i en testimonis dels músics i familiars, plens d'anècdotes desconegudes i sorprenents. També recomane l'actuació en directe en el **Festival de Montreux**, interpretant la

cançó, *Puerta de Amor*. ¡Brutal!

No vullc oblidar-me de la seua lleal i magnífica banda de directe, **Els Superson**. Ha segut espectacular tornar a escoltar la música de les cançons que acompanyaren al descomunal cantant.

Si el somi de qualsevol artista és habitar en el cor del seu públic, Nino és resident habitual, hui en dia, en el cor de millions de persones en tot el planeta. Nino és de casa.

Nino, 50 anys més tart, nos continues sorprenent, enchisant i emocionant. Gràcies pel teu llegat, pel teu art, pel teu compromís en la teua terra, València.

!!!GRÀCIES PER EXISTIR!!!

Xavier Robles

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart**

Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan en:

www.rogleconstantillombart.com

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de colaborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **colaborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Popular**, es:

ES52 3159 0018 1926 1586 4721

Novetat en la pagina web del Rogle

Un nou document se pot descarregar des de la pagina web del Rogle. En l'apartat Documents està pujada des del passat octubre l'obra **La Festa del 9 d'Octubre en el Llibre del Ceremonial**.

En ell se detalla l'organisacio de la festa, el protocol de la devallada de la Senyera, el recorregut de la processio civica i l'orde en el que ha de desfilar cada autoritat, aixina com el lloc que ha d'ocupar cada u a l'entrar en la Seu.

Es tracta de la transcripcio de la "Festa de Sant Donis" tal i com s'arreglega en l'original del *Llibre del Ceremonial*, un codex manuscrit que en **1696** havia acabat de redactar, i tenia preparat per a la seua impressio, **Félix Cebrián Aracil**, el qual ocupà distints carrecs en l'administracio de la ciutat de Valencia.

Cançonetes infantils (II)

Palmes, palmetes

La següent cançoneta es per a jugar en els chiquets menuts. Se canta mentres se donen palmes ritmicament. Primer cada u, adult i chiquet, donen una palmada; a continuació donen una palmada doble juntant les palmes de l'u en les de l'atre, de manera que la dreta d'u toque la de l'esquerra de l'atre i viceversa. L'accio se repeteix mentres dura la canço.

“Palmes, palmetes, que ve el papà;
palmes, palmetes que pronte vindrà.
¡Que ya ve, que ya ve!,
¡Que ya està entrant!”

Serra, serra, molinet

Per a chiquets encara mes menuts es la següent canço. Les mares, mentres canten, s'assenten al menut damunt dels genolls i, agarrant-li les manetes, el fan pujar i baixar, cosset amunt, cosset avall..., i canten:

“Serra, serra, molinet,
la cabreta no te llet,
la miqueta que tenia
li l'ha donat al borreguet/ corderet.”

○ tambe:
“me'l menjare, me'l menjare.”

○:
“Serra, monsera,
anirem a la teua terra,
mejarem figues i melons,
¡i nos tornarem de cartooo!”

MANUELA ISIDRA TÉLLEZ-GIRÓN, FUTURA DUQUESA DE ABRANTES, D'AGUSTI ESTEVE.

RESENYA BIBLIOGRAFICA J.M.M.

Llosà, Francisca, i Moreno, Fernando

València pionera en España y en el mundo. Época árabe y reconquista cristiana

Divalentis S. L. Castello, 2023. (328 pàgines)

El present llibre segueix la tonica de *València pionera en España y en el mundo. Desde los dinosaurios hasta el siglo IX*. Est es, per tant, el segon tom de lo que els autors han concebut com una **colecció** i en ell segueixen el mateix plantejament i argumentari expositiu, resultant un repas pel devindre temporal i historic farcit de dates, de raonaments, de proves documentals que avalen cada afirmació sobre al·lo en lo que se pot considerar pionera la societat que habita les terres valencianes, les seues gents i per tant les seues realitzacions.

Els **sis segles** que abarca l'obra (s. VIII a XIII), com indica el subtitul, inclouen l'època musulmana i els primers moments del regne cristià de **València**, en acabant de la reconquesta. Es tracta d'un interessant espai temporal en el que se produïx un canvi fonamental en les estructures socials, en el govern i l'administració i tambe en moltes costums o en la religió predominant en les terres valencianes, les quals mostren un perfil geogràfic molt similar a l'actual, encara que, de fet, a la mort de **Jaume I**, encara quedarien per incorporar les poblacions al sud de la línia **Biar-Bussot**.

Els autors nos acosten als cultius i productes, com la canyamel, la chufa, l'arros o el safrà; a naixents “industries”, com les de la ceràmica, la seda o la del paper; institucions com el **Tribunal de les Aigües**, les confraries, els gremis o els hospitals; a una ordenació legislativa modelica i moderna que conferiren els **Furs**, tambe al **Consolat de Mar**, al **Mustaçaf...**; tracten de la **Fabrica de Murs i Valls**, la ceca; de festes i celebracions; i sobre tot de personages que destacaren en camps tan distints com el polític, el literari, el científic, el medic, el de la caritat, etc...; i de tot justifiquen, documentalment, que forem pioners, nomes quan no ho poden fer –en contades ocasions–, des de la serietat del treball ben fet nos parlaran de controvèrsies.

Un llibre que no deu faltar en les nostres biblioteques per l'informació que conté i el coneixement que nos pot proporcionar sobre l'importància dels fets dels que hem segut protagonistes els valencians.

ACTIVITATS CULTURALS
NOVEMBRE DE 2023

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)

C/ Alt, 64. 46003 València C.

Tel: 688903461 // www.aellva.org
secretaria@aellva.org

GAV (Grup d'Acció Valencianista)

C/ Julià Peña, 3. 46018 València C.

www.gav-valencianistes.com

INEV (Institut d'Estudis Valencians)

www.inev.org // info@inev.org

2 Nov (dijous) 19:30 h. Cruz del Sur Shambala. c/ Campoamor, 57. València C.

PRESENTACIÓ DE LLIBRE:

Manuel Gimeno Juan: *La lluita per l'identitat valenciana. Notes d'un dissident*.

+Info: **INEV**

6, 7 i 8 Nov 19:30 h. Ateneu Mercantil. Pça. Ajuntament, 18. València C.

XXXI JORNADES DE LA AELLVA

“Antoni Ruiz Negre: Llaurant al recte”.

• Intervinents en les Jornades:

6 Nov (dill): **Mª Jesús Coves** i **Rafael Melià**.

7 Nov (dimec): **Aureli López** i **Òscar Rueda**.

8 Nov (dimec): **Vt. Ramon Calatayud** i **Pau Giner**.

Entrada lliure fins completar l'afor.

+Info: **Aellva**

24 Nov (divendres) 21 h. Restaurant La Hipica. C/ Jaca, 5. València C.

SOPAR DELS ESCRITORS

Entrega del guardo com a **VII Premi Nacional de Lliteratura en Llengua Valenciana** a **Antoni Ruiz Negre**.

Se presentarà el llibre recopilatori dels Recitals Poètics de 2016, 2017, 2018 i 2019: Cantant a les tradicions, el qual sera obsequiat als assistents.

Preu del sopar: 35 €.

+Info i reserves: **Ricart Folgado** 607310093 i secretaria@aellva.org.

30 Nov (dijous) 19 h. Seu del GAV.

PRESENTACIÓ DE LLIBRE:
Davit Marchuet: *Hec Heuler: Finitatis*.

Inclourà un debat per a reorganitzar el valencianisme.

+Info: **GAV**

PASSATEMPS

M.S.S.

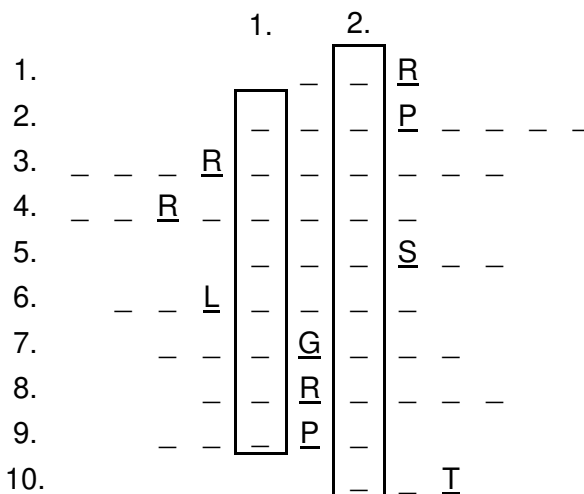
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Torre alta situada a la vora de la mar, en una gran llum en la part superior, que servix per a guiar als barcos quan se fa de nit.
2. Que es propens a desconfiar dels demes o a vore malicia en els fets i paraules dels atres.
3. Tecnica pictorica que se caracteriza per un fort contrast entre llums i ombres.
4. Predicció del futur segons la posició dels astres i dels signes del Zodiac en un moment determinat. Gràfic que representa el Zodiac, utilisat pels astrolecs per a fer prediccions.
5. Molt roïn, que no pot ser pijor.
6. Document justificatiu d'un contracte de segurs, etc.; tambe, document en el qual se dona orde de pagar o cobrar alguns diners.
7. Que està ferm, unflat o alçat.
8. Suboficial de graduacio immediatament superior al caporal major.
9. Ma d'alguns animals en dits provists d'ungles per a agarrar la presa.
10. Expulsió repentina, a vegades sorollosa, de l'aire de l'estomec per la boca.

La solucio a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Aspiracio forta i prolongada seguida d'una espiracio en gemec, que denota pena, ansia o desig.
2. Tranquilisar, calmar, pacificar.

RONDALLA

M^aA.M.C.

L'eremita i el buscador

Es tractava d'un genuï buscador foraster. Portava molts anys de busca constant, rastrejant **increbantable** la Veritat. Havia llegit les escriptures de totes les religions, havia seguit numeroses vies místiques, havia posat en practica no poques tecniques d'auto-desenroll i havia escoltat a un bon grapat de mestres; pero continuava buscant. Deixà el seu país i se traslladà a l'India.

Viajà sense descans. Havia anat d'un estat a un altre i de ciutat en ciutat, indagant, buscant, anhelant trobar. Un

dia arribà a un poble i preguntà si hi havia algun mestre en el que poguera posar-se en contacte. Li comunicaren que no n'hi havia cap, pero que en una montanya proxima habitava un **eremita**. L'home se dirigí a la montanya en el proposit de trobar-lo. Començà a pujar costera amunt. De repent, observà que l'**eremita** baixava pel mateix camí pel que ell pujava. Quan estaven a punt de creuar-se i anava a preguntar-li la millor manera d'accelerar el proces cap a la lliberacio, l'**eremita**

deixà caure en terra un sac que portava a l'esquena. Se feu un silenci profund, aborronador, total i perfecte. L'**eremita** fixà els seus ulls, **subtils** pero **eloqüents**, en els del buscador. ¡Quina mirada aquella!

En acabant, l'**eremita** agarrà de nou el sac, el carregà a l'esquena i proseguí la marcha. Ni una paraula, ni un gest, pero iquina mirada aquella! El buscador, de repent, compregue en lo mes fondo de sí **mateixa**. No es tractava d'una comprensio de l'**intelecte**, sino d'una enorme comprensio visceral.

Traducció i adaptació a la llengua valenciana d'una rondalla anonima india treta de ciudadseva.com

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Eloqüent/ convincent/ expressiu:

Que diu o significa molt.

Eremita/ anacoreta/ penitent: Persona que viu en soletat o professa vida solitaria.

taria.

Increbantable/ inalterable/ intrenca-

ble: Que no pot crebantar-se, desfer-se.

Intelecte/ pensament/ rao: Facultat de pensar i raonar.

Mateixa (si)/ mateix (si): Eixa persona precisament, i no una atra.

Subtil/ sotil/ perspicaç/ intel·ligent: Que compren el sentit i matisos de les coses.

Solucio:

Verticals: 1. SOSPIRAR 2. ASSOSSEGAR

I RECORDA... La nostra primera paraula es **sospirar**. Un **sospir** es l'aspiracio profunda que se fa seguida d'una espiracio en gemec. Es **sospirador** aquell que sospira a sovint. Qui o que sospira es **sospirant** o **sospiros**. Eix. *Passa tot el temps mirant la foto del seu home, sospirant d'amor per ell.*

La nostra segona paraula es **assossegar**. **Assossec** es la tranquilitat, quietut, calma o serenitat d'anim. De manera calmada, tranquila, **assossegada** es **assossegadament**. Està **assossegada** la persona que està tranquila, calmada; tambe s'aplica a la mar o a l'orage. Qui o que assossega es **assossegador**. L'accio i efecte d'assossegar o assossegar-se es un **assossegament**. Eix. *La mar està assossegant-se en acabant de la forta tempesta. / S'ha assossegat i s'ha quedat dormit despuix de plorar tota la nit.*